

УДК 821.161.2 – 1“19”(092 В. Голобородько)

**ТАЄМНИЦЯ ПОЕТИЧНОГО ОБЛИЧЧЯ
ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА
АБО «СВІЙ» СЕРЕД ЧУЖИХ І «ЧУЖИЙ» СЕРЕД СВОЇХ**

Андрій ПЕЧАРСЬКИЙ

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000*

Коротко розглянуто біографічні факти і поетичний світогляд творчості Василя Голобородька. Художні тексти митця проінтерпретовано з урахуванням сучасних соціально-політичних подій на теренах України.

Ключові слова: верлібр, ритмічний «малюнок-метафора», сюжет, мотив, ліричний герой, текст.

«Там, де не ростуть абрикоси, починається Росія» – це епіграф до урбаністичної поеми Любові Якимчук «Абрикоси Донбасу», написаної ще у 2012 році. Отже, поетеса із Луганщини у тривожному передчутті сьогоденних кривавих подій на Сході України інтуїтивно окреслила кордони нашої держави. Беручи інтерв'ю у свого земляка Василя Голобородька, вона попросила його фото для статті, і почула від поета несподівану відповідь: «Моє обличчя не має жодного стосунку до моїх віршів» [див.: 3].

Не знаю, чи ці слова митця були сказані зі скромності вдачі, чи просто в хвилі понурої настрою, але коли вдуматися у їхню суть і зважити усі життєві обставини творчого шляху В. Голобородька, то починаєш усвідомлювати, що в них, мабуть, закарбована глибока таємниця його поетичного обличчя. Адже проживаючи більше десяти років у зрусифікованому Луганську, був «чужим» серед своїх, а перебравшись через бойові дії на Сході України в місто Ірпінь Київської області, відчувається там «своїм» серед чужих.

З цього приводу можна пригадати уривок із вірша В. Голобородька «Ми йдемо» написаний верлібром, де ліричний герой відчуває себе маленькою частиною великого українського народу, який врешті-решт здобув волю і гордо крокує по світу:

*Ми йдемо по Україні:
від степів до гір,
від лісів до морів –
звідусіль виходимо на прадавні шляхи,
і немає нам ліку.
Ми чинимо волю наших
прадідів... [див.: 2].*

Відтак В. Голобородько в одному із інтерв'ю запевняв, що його вірші «треба читати з аркуша, а не сприймати їх на слух», бо він здебільшого творить неповторний ритмічний «малюнок-метафору». Таке поетичне творення певною мірою нагадує гру в бісер. Неспроста поет-модерніст і літературний критик Богдан Бойчук провів паралель між творчістю Василя Голобородька та Пабло Пікассо. Адже у його віршах гармонійно поєдналися ілюзії руху і спокою, слова і кольору.

Так поезія В. Голобородька викликає в нашій уяві конкретні образи модерного малярства. Наприклад: *«квадратне око хати», «за листяним порогом дрімає / жовтий затінок», «по узгір'ю пасуться куці, / ходять довгоногі дощі», «там дорога загубила / намисто із коліс / і в річку заглядає, / вмочивши жовті коси», «я уплетений весь до нитки / у зелене волосся дощу», «рибалка / вивернув навиворіт рукав річки – / на берег випала рибинка», «батьківська уплетена хата, / що видніється на горі, як / зелений птах», «у жовтім колоссі живуть птахи із жовтими крилами» [див.: 2].*

Як бачимо, автор майстерно, незвично зближує образи живопису й поезії, метаморфізуючи їх з елементами українського фольклору. Це був один із мотивів, як зізнається поет, звернутися до верлібру, щоб кожен вірш мав неповторний малюнок і ритм.

Василь Голобородько – автор численних поетичних збірок, зокрема «Зелен день» (1963), «Летюче віконце» (1964), «Пастух квітів» (1965), «Від дерева до дерева» (1966), «Колекціонер кольорових олівців» (1967), «У вишиваних сорочках» (1997), «Політ на журавлі» (1980). У 1994 році – лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка. У 2011 році книжка дитячих верлібрів «Віршів повна рукавичка» В. Голобородька зайняла чільне місце в міжнародному каталозі «Білі круки» («The White Ravens»), ставши однією з 250 найкращих дитячих книжок у світі за версією Молодіжної бібліотеки в Мюнхені, а також увійшла у «почесні списки» премії Андерсена. Твори українського митця перекладено англійською, польською, португальською, російською, французькою та іншими мовами.

У творчості В. Голобородька домінує лейтмотив птаха і донбаського трудівника, тому неспроста його полюбляють називати «поетом птаха» і «поетом шахтаря». Адже сам поет вважає, що у кожній національній культурі незримо присутній образ певного птаха, який так чи інакше метаморфізується у мові і фольклорі, щоправда у вигляді розрізнених символів. Він поставив собі за мету зібрати в єдине ціле усі ці неповторні елементи ознак ментальності наших птахів, яких в Україні вираховував триста шістьдесят п'ять. Згодом присвятив їм книги «Українські птахи в українському краєвиді» (Харків, 2002) та «Зозуля масличко колотить» (Луганськ, 2010).

У своїх поетичних збірках автор оригінально модифікує художній світ українського часопростору: національні традиції, обряди, звичаї. Він показує «народження» милозвучної пташки в нашій рідній мові. Сам В. Голобородько про це говорив так: «Побачивши якомось птаха, про якого не знаємо навіть назви, ми тільки одне зауважуємо, на рівні безпосереднього спостереження, притаманного не лише людям: це – птах, але знаючи усе багатство назв птаха, загадку про нього, прислів'я і приказки, повір'я і прикмети, заклички і замовляння, пов'язані з птахом, ми привносимо все це птахові,

олюднюємо його, а, бачачи птаха в краєвиді, тим самим олюднюємо і дикий, порожній без людської присутності краєвид» [цит. за: 1].

Білий птах з чорною ознакою – це одна із таємниць поетичного обличчя В. Голобородька. «Свій» серед чужих і «чужий» серед своїх – це, мабуть, його творча доля як українського патріота.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Буката Г.* Поезія українського відродження. Творчість поета «постшістдесятника» Василя Голобородька [Електронний ресурс] / Г. Буката. – Режим доступу : <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1404>].
2. *Голобородько В.* Летюче віконце: Вибрані поезії / В. Голобородько; вступ, ст. І. М. Дзюби. – К. : Укр. письменник, 2005. – 463 с.
3. *Якимчук Л.* Василь Голобородько й триста шістьдесят п'ять українських птахів [Електронний ресурс] / Л. Якимчук // Український журнал. – 2009. – № 12. – Режим доступу : <http://ukrzurnal.eu/ukr.archive.html/808/>].

Стаття надійшла до редколегії 17.12.2015

Прийнята до друку 20.05.2016

THE MYSTERY OF VASYL HOLOBORODKO'S POETIC FACE OR A FRIEND AMONG FOES AND A FOE AMONG FRIENDS

Andriy PECHARSKYI

*Ivan Franko National University of Lviv,
1 Universytetska Str., Lviv, Ukraine 79000*

A brief account of biographical facts and poetic outlook of Vasyl Holoborodko's creative heritage is provided in the article. The writer's texts are interpreted in the light of up-to-date social and political events in Ukraine.

Keywords: free verse, rhythmic «image-metaphor», plot, motif, lyric hero, text.